

BUDA

PRVA GLAVA

ŠAKJAMUNI BUDA

I

BUDIN ŽIVOT

1. Pripadnici plemena Šaki živeli su duž reke Rohini, koja teče među južnim obroncima Himalaja. Njihov kralj Šudodana Gautama je osnovao svoju prestonicu u Kapilavastu, gde je sagradio ogroman dvorac i vladao mudro, uz zahvalnost svoga naroda.

Kraljičino ime je bilo Maja. Ona je bila kći kraljevog strica, koji je i sam bio kralj susedne oblasti istog plemena Šaki.

Dvadeset godina oni nisu imali dece. Ali jedne noći kraljica Maja usni čudan san, u kome vide belog slona kako joj ulazi u utrobu sa desne strane njezinih grudi, i ona zatrudne. Kralj i narod su sa nestrpljenjem iščekivali rođenje kraljevskog deteta. U skladu sa njihovim običajima, kraljica je pošla da se porodi u domu svojih roditelja, i na tom putu, po prekrasnom prolećnom suncu, ona zastade da se odmori u vrtu Lumbini.

Šakjamuni Buda

Svuda oko nje bilo je Ašoka cvetova. Očarana, ona ispruži svoju desnu ruku da uzbere jednu granu, i u taj čas rodi se princ. Sve je izražavalo svoju iskrenu zadivljenost uzvišenošću kraljice i njenog kraljevskog deteta. Nebo i zemlja su se radovali. Ovaj nezaboravni dan beše osmi dan Aprila.

Neizmerna je bila kraljeva sreća i on nazva dete Sidarta, što znači „Ispunjenje svih želja”.

2. Ali u kraljevoj palati sreću je ubrzo zamenila tuga, jer je posle nekoliko dana prelepa kraljica Maja iznenada umrla. Njena mlađa sestra, Mahapradapati, postade detetova pomajka i podiže ga sa ljubavlju i pažnjom.

Pustinjak po imenu Asita, koji je živeo u obližnjim planinama, primetio je oreol oko dvora. Tumačeći ga kao dobar predznak, on siđe u palatu i dete mu bi pokazano. On tada proreče: „Ako ovaj princ ostane u palati, kada odraste postaće veliki kralj i pokoriće ceo svet. Ali ako se odrekne dvorskog života i prigrlji verski život, postaće Buda, postaće Spasitelj sveta.”

U početku je Kralj bio zadovoljan ovim predskazanjem, ali kasnije je počeo da brine da bi njegov sin jedinac mogao da napusti palatu i postane pustinjak-beskućnik.

Šakjamuni Buda

Kada je navršio sedam godina, Princ započe sa časovima iz civilnih i vojnih veština, ali su njegove misli više težile drugim stvarima. Jednog prolećnog dana on iziđe iz dvora sa svojim ocem. Zajedno su posmatrali seljaka kako ore, kada on primeti pticu kako se obrušava ka zemlji i odnosi malog crva koga je seljakov plug izbacio na površinu. Princ sede u senku jednog drveta i razmišljaše o tome, mrmļajući sam za sebe:

„Avaj! Da li sva živa bića ubijaju jedno drugo? ”

Princ, koji bejaše izgubio svoju majku tako brzo po rođenju, bio je duboko potresen nesrećom ovih malih stvorenja.

Ova duhovna rana bivala je sve dublja, iz dana u dan, kako je Princ rastao; kao mali ožiljak na mladom drvetu, patnja ljudskog života sve dublje i dublje se urezivala u njegov um.

Kralj se sve više brinuo, prisećajući se pustinjakovog proročanstva, i pokušavao je na sve moguće načine da razveseli Princa i usmeri njegove misli u drugom pravcu. Kralj je organizovao Prinčevo venčanje, kada je ovome bilo devetnaest godina, sa Princezom Jašodarom, koja je bila kći Suprabude, gospodara Devadaha Dvorca i brata pokojne Kraljice Maje.

Šakjamuni Buda

3. Tokom deset godina, u raznim paviljonima, Prolećnom, Jesenjem, ili Kišnog perioda, Princ je bio okružen muzikom, igrom i zadovoljstvima, ali njegove misli su se uvek vraćale problemu patnje, kada bi setno pokušavao da shvati istinsko značenje čovekovog života.

„Udobnosti palate, ovo zdravo telo, ova vesela mladost – šta sve to meni znači? ” – razmišljao je. „Jednoga dana možemo se razboleti, ostariti; od smrti se ne može pobeći. Svi razumni ljudi bi trebalo da odbace obest mladosti, zdravlja, postojanja.

„Čovek koji se bori za opstanak spontano traga za nečim od vrednosti. Postoje dva načina posmatranja – ispravan i pogrešan način. Ako čovek gleda pogrešnim načinom, on spoznaje da su bolest, starost i smrt neizbežni, ali on traga među samim ispraznim i prolaznim stvarima.

„Ako posmatra ispravno, spoznaje pravu prirodu bolesti, starosti i smrti, i traga za značenjem u njima, koje prevazilazi sve ljudske patnje. U mom životu punom zadovoljstva, izgleda da ja sve posmatram na pogrešan način.”

Šakjamuni Buda

4. Tako se nastavljaše duhovna borba u Prinčevim mislima sve dok mu se ne rodi jedino dete, Rahula, kada je njemu bilo 29 godina. Ovo je, izgleda, dovelo stvari do vrhunca, jer tada on odluči da napusti palatu i da potraži rešenje svog duševnog nemira u beskućničkom životu prosjaka. On napusti zamak jedne noći samo u pratnji svog vozara, Čandaka, i svog omiljenog konja, snežnobelog Kantaka.

Njegovo mučenje nije se prekinulo i mnogi su ga đavoli stavljali na probu, govoreći: „Bolje bi bilo da se vratiš u zamak, jer će ceo svet uskoro biti tvoj.” Ali on je odgovarao đavolu da on ne želi ceo svet. I tako je obrijao glavu i zaputio se ka jugu, noseći prosjačku zdelu u ruci.

Princ je prvo posetio pustinjaka Bagavu i posmatrao njegove isposničke vežbe. Zatim je otišao do Arada Kalama i Udraka Ramaputre da nauči njihove načine postizanja nirvane kroz meditaciju; ali pošto ih je neko vreme upražnjavao, shvatio je da ga to neće dovesti do Prosvetljenosti. Najzad ode u zemlju Magade i započne isposnički život u šumama Uruvilva na obalama reke Nairandana, koja teče pored Zamka Gaja.

Šakjamuni Buda

5. Njegove vežbe bejahu nezamislivo stroge. Podsticao je sam sebe mišlju da „nijedan isposnik u prošlosti ni u sadašnjosti, niti i jedan u budućnosti, nije nikada vežbao niti će vežbati revnosnije od mene.”

Ipak Princ još uvek nije mogao da shvati svoj cilj. Posle šest godina provedenih u šumi, on napusti isposnički život. On se okupa u reci i prihvati zdelu mleka iz ruke Suđate, devojke koja je živela u susednom selu. Pet drugova koji su živeli sa Princom tokom šest godina njegovih isposničkih vežbi, bili su zapanjeni spoznajom da je on mogao da prihvati mleko iz devojačke ruke; smatrali su ga uniženim i napustili ga.

Tako Princ ostade sam. Još uvek je bio slab, ali rizikujući da izgubi život, on se prihvati još jednom meditacije, govoreći sebi: „Neka se krv iscrpi, neka meso istruli, neka se kosti raspadnu, ali ja neću napustiti ovo mesto dok ne nađem svoj put do Prosvetljenosti.”

To je bila žestoka i neopisiva borba, za njega. Bio je očajan i ispunjen zbunjujućim mislima; mračne senke nadvile su se nad njegov duh, i bio je opkoljen svim mogućim đavoljim iskušenjima.

Šakjamuni Buda

Pažljivo i strpljivo ih je ispitivao, jedno po jedno, i odbacio ih sve. Bila je to zaista teška borba, koja je oslabila njegovu krv, učinila da mu se telo raspada i kosti pucaju.

Ali kada se jutarnja zvezda pojavila na istočnom nebu, bitka je bila završena, a Prinčev um bistar i svetao, kao dan koji je svitao. Najzad je pronašao stazu ka Prosvetljenosti. Beše to osmog decembra, kada tridesetpetogodišnji Princ postade Buda.

6. Od toga doba Princ je bio poznat pod raznim imenima: neki su o njemu govorili kao o Budi, Savršeno Prosvetljenome, Tathagata; drugi su o njemu govorili kao o Šakjamuni, Mudracu iz plemena Šakja; treći su ga nazivali Širom sveta poštovanim.

On najpre ode do Mrigadava u Varanasi, gde su boravila petorica prosjaka koji su živeli sa njim tokom šest godina njegovog isposničkog života. Oni su ga najpre izbegavali, ali pošto su razgovarali sa njim, oni poverovaše u njega i postadoše njegovi prvi sledbenici. Zatim on ode do zamka Rađagriha i pridobi kralja Bimbisara, koji mu je uvek bio prijatelj. Odatle krenu po zemlji, živeći od milostinje i učeći ljude da prihvate njegov način života.

Šakjamuni Buda

Ljudi su mu se odazivali kao što žedan traži vodu, a gladan hranu. Dva velika učenika, Sariputra i Mandgalajana, i dve hiljade njihovih sledbenika, pristupiše Budi.

Kralj Šudodana, Budin otac, najpre ostade po strani, pateći još uvek u sebi zbog sinovljeve odluke da napusti palatu, ali zatim postade njegov verni učenik. Mahaprađapati, Budina maćeha, Princeza Jašodhara, njegova žena, i svi članovi klana Šakja krenuše njegovim stopama. I mnogi drugi postadoše njegovi odani i verni sledbenici.

7. Četrdeset i pet godina išao je Buda po zemlji, propovedajući i nagovarajući ljude da slede njegov način života. Ali kada mu je bilo osamdeset, razbole se u Vaisaliju, na svom putu iz Rađagriha u Šravasti, i proreče da će kroz tri meseca preći u Nirvanu. Pa ipak, i dalje je putovao dok nije stigao do Pave, gde se ozbiljno razbole od neke hrane koju mu je ponudio Čunda, kovač. Konačno, uprkos jakim bolovima i slabosti, on stiže do šume koja je oivičavala Kusinagaru.

Ležeći između dva velika sala drveta, nastavio je da uči svoje učenike do poslednjeg trenutka. Tako je dostigao savršeni mir, pošto je završio svoj zadatak, kao najveći učitelj ovoga sveta.

Šakjamuni Buda

8. Budino telo su spalili njegovi prijatelji u Kusinagari, pod nadzorom njegovog omiljenog učenika Ananda.

Sedam susednih vladara, kao i Kralj Ađatasatru, zahtevali su da se Budin prah podeli među njima. Kralj Kusinagare je najpre to odbio i prepirka je pretila da se pretvori u rat; ali, po savetu mudrog čoveka po imenu Drona, kriza je prošla, a pepeo je bio podeljen između osam velikih zemalja. Pepeo sa pogrebne lomače, kao i zemljani ćup u kome su bili ostaci, dodeljeni su drugoj dvojici vladara, da bi bili jednako počastvovani. Izgrađene su visoke kule u spomen Budi, u koje su pohranjeni njegovi ostaci i pepeo.

II

BUDINO POSLEDNJE UČENJE

1. Pod sala drvećem u Kusinagari, u svojim poslednjim rečima upućenim učenicima, Buda je rekao:

„Učinite od sebe svetlost. Oslonite se na sebe; nemojte da se uzdate ni u koga drugog. Učinite od moga učenja vašu svetlost. Oslonite se na njega; nemojte da se uzdate ni u koje drugo učenje.

„Razmislite o svome telu. Razmislite o njegovoj bludnosti. Znajući da su i njegov bol i njegovo uživanje podjednako uzroci

Šakjamuni Buda

patnje, kako možete popuštati njegovim željama? Razmislite o svome „biću“. Razmislite o njegovoj prolaznosti; kako se možete obmanjivati u vezi s njim i gajiti u sebi oholost i sebičnost, znajući da to sve mora završiti neizbežnom patnjom. Razmotrite sva vića; možete li među njima da nađete ijedno besmrtno biće? Zar nisu sva ona samo složene celine, koje će se, pre ili kasnije, raspasti i rasuti? Nemojte da vas zbuni sveobuhvatnost patnje, već sledite moje učenje, čak i posle moje smrti, i oslobodićete se bola. Učinite to i zaista ćete biti moji učenici.”

2. „Učenici moji, učenje koje sam vam predao ne sme nikada da bude zaboravljeno ili napušteno. Treba uvek da se čuva, da se o njemu misli, treba da se sprovodi. Ako sledite ovo učenje uvek ćete biti srećni.

„Cilj učenja je da vladate svojom sopstvenom dušom. Čuvajte svoju dušu od pohlepe, i sačuvaćete svoje ponašanje ispravnim, vaše misli čistim i vaše reči vernim. Mислеći stalno o prolaznosti vašeg života, bićete sposobni da odolite pohlepi i besu, bićete sposobni da izbegnete sva zla.

„Ako shvatite da su vaše misli u iskušenju i zapretene požudom, morate potisnuti i kontrolisati iskušenje, morate biti gospodari sopstvene duše.

Šakjamuni Buda

„Čovekova duša može od njega da stvori Budu ili ga može pretvoriti u zver. Zaveden grehom, čovek može da postane nečastivi; prosvetljen, čovek može da postane Buda. Zato, vladajte svojom dušom i ne dozvolite joj da skrene sa pravog puta.”

3. „Trebalo da se međusobno poštujete, da sledite moje učenje i da se uzdržavate od prepirki; ne treba da odbijate jedni druge, kao vođa i ulje, već da se, kao voda i mleko mešate.

„Razmišljajte zajedno, učite zajedno, sprovodite moje učenje zajedno. Ne trošite vaše duše u dokolici i prepirci. Uživajte u cvetu Prosvetljenosti, u njegovoj sezoni, i žanjite plodove pravoga puta.

„Učenje koje sam vam predao, stekao sam i sâm prateći taj put. Treba da sledite ovo učenje i da se priklonite njegovom duhu u svakoj situaciji.

„Ako ga zapostavite, znači da me nikada zapravo niste sreli. To znači da ste daleko od mene, čak i ako ste zapravo sa mnom; ali ako prihvatite i sprovodite moje učenje, onda ste vrlo blizu mene, pa čak i ako ste daleko.”

4. „Učenici moji, moj kraj se približava, naš rastanak je blizu, ali

Šakjamuni Buda

nemojte žaliti. Život je stalna promena; niko ne može da izbegne smrt tela. To ću sada i ja sam pokazati sopstvenom smrću, moje telo će se raspasti kao dotrajale taljige.

„Nemojte uzalud žaliti, već shvatite da ništa nije stalno i spoznajte odatle ispraznost ljudskog života. Nemojte gajiti bezvrednu nadu da ono što je promenljivo može da postane nepromenljivo.

„Đavo ovozemaljskih želja uvek traži priliku da prevari dušu. Ako zmija živi u vašoj sobi, a vi želite da imate miran san, morate je prvo izbaciti.

„Morate raskinuti okove ovozemaljskih strasti i odbaciti ih, kao što biste uradili sa zmijom. Morate potpuno da zaštitite svoj sopstveni um.”

5. „Učenici moji, moj poslednji trenutak je došao, ali ne zaboravite da je smrt samo kraj fizičkog tela. Telo su rodili roditelji, a održavala ga je hrana; isto je tako neminovna bolest i smrt.

„Ali pravi Buda nije ljudsko telo: — on je Prosvetljenje. Ljudsko telo mora da umre, ali Mudrost i Prosvetljenje će postojati

Šakjamuni Buda

zauvek u istini Darme, i u sprovođenju Darme. Onaj koji vidi samo moje telo, ne vidi stvarno mene.

„Posle moje smrti, Darma će biti vaš učitelj. Sledite Darmu i bićete verni meni.

„Tokom poslednjih četrdeset pet godina moga života, nisam ništa odbio od moga učenja. Nema nikakvog tajnog učenja, ni skrivenog značenja; sve je bilo predavano, otvoreno i jasno. Dragi moji učenici, ovo je kraj. Ubrzo ću preći u Nirvanu. Ovo je moje zaveštanje.”

DRUGA GLAVA

VEČNI I SLAVLJENI BUDA

I

NJEGOVO MILOSRĐE I ZAVETI

1. Budin duh je duh velike ljubavi, blagosti i milosrđa. Duh velike ljubavi i blagosti je onaj koji teži da spase sve ljude, na svaki mogući način. Duh velikog milosrđa je onaj koji ga goni da boluje bolešću ljudi, da pati njihovom patnjom.

„Vaša patnja je moja patnja, a vaša sreća je moja sreća”, rekao je Buda, i, kao što majka uvek voli svoje dete, On to ne zaboravlja ni za trenutak, jer u prirodi Bude je da bude milosrdan.

Budin milosrdni duh je podstaknut ljudskim potrebama; čovekova vera je odgovor na ovaj duh, i vodi ga Prosvetljenju, baš kao što majka ostvaruje svoje materinstvo voleći svoje dete; tada se dete, reagujući na ovu ljubav, oseća sigurnim i opuštenim.

Večni i slavljani Buda

Pa ipak, ljudi ne shvataju ovaj Budin duh i nastavljaju da pate od zabluda i želja koje proizilaze iz njihovog neznanja; oni pate zbog svojih sopstvenih dela, nagomilanih kroz ovozemaljske strasti, i lutaju unaokolo, među planinama opsene, sa teškim bremenom svojih zlih dela.

2. Nemojte misliti da se Budino milosrđe odnosi samo na ovaj život, ne, ono je samo ispoljavanje bezvremenskog milosrđa večnog Bude, koji dela od pamtiveka, kada je čovečanstvo zabludelo, zahvaljujući svom neznanju.

Večni Buda se uvek pojavljuje pred ljudima u svojim najprijeteljskijim oblicima, i donosi im najmudrije načine oslobođenja.

Šakjamuni Buda, rođen kao Princ među svojim Šakjasaplemenicima, napustio je udobnost svoga doma, da bi živeo asketskim životom. Kroz vežbe tih meditacija shvatio je Prosvetljenje. On je propovedao Darmu (učenje) među svojim prijateljima i na kraju ga prikazao svojom zemaljskom smrću.

Budin rad je večan, kao što je i ljudsko neznanje beskrajno; i kao što je dubina neznanja bez dna, tako je i Budino milosrđe bezgranično.

Večni i slavljani Buda

Kada je Buda odlučio da raskrsti sa ovozemaljskim životom, položio je tri zaveta: 1) Da spase sve ljude; 2) Da se odrekne svih ovozemaljskih želja; 3) Da izuči sva učenja i da postigne savršeno Prosvetljenje. Ovi zaveti su bili dokaz ljubavi i milosrđa, što je osnova Budine prirode.

3. Buda je najpre naučio sebe da izbegne greh ubijanja bilo kog živog bića, želeo je da svi ljudi spoznaju blaženstvo dugog života.

Buda je sebe naučio da izbegne greh krađe, želeo je da svi ljudi imaju sve što im je potrebno.

Buda je izvežbao sebe da izbegne greh večite preljube, želeo je da svi ljudi mogu da spoznaju blaženstvo čistog duha i da ne pate od nezajažljivih želja.

Buda je, stremeći svome savršenstvu, izvežbao sebe da ostane daleko od svih obmana, želeo je da svi ljudi mogu da spoznaju mir duše, koji nastaje onda kada se govori istina.

Naučio je sebe da izbegne ogovaranje, želeo je da svi ljudi spoznaju zadovoljstvo prijateljstva.

Večni i slavjeni Buda

Trudio se da izbegne iskorišćavanje drugih, i želeo je da svi mogu da imaju spokojan duh, da žive u miru sa drugima.

Klonio se beskorisnih priča, i želeo je da svi mogu da spoznaju blaženstvo saosećajnog razumevanja.

Buda je, stremeći svom savršenstvu, oslobodio sebe pohlepe, i ovim čestitim činom želeo je da i svi ljudi spoznaju spokojstvo koje prati ovo oslobođenje.

Trudio se da izbegne bes, i želeo je da svi ljudi vole jedni druge.

Težio je da izbegne neznanje, i želeo je da svi ljudi mogu da shvate i da se ne oglašuju o zakon uzročnosti.

Tako Budino milosrđe nadkriljuje sve ljude i njegova stalna briga je zarad njihove sreće. On voli ljude kao što roditelji vole svoju decu, i želi im najveće blaženstvo, da budu sposobni da zađu iza ovog okeana života i smrti.

II

BUDINO OSLOBOĐENJE I SPAS ZA SVE NAS

1. Vrlo je teško da reči, koje je Buda izgovarao na dalekim obalama Prosvetljenja, stignu do ljudi koji se još bore u svetu zablude; zato se Buda sâm vraća na ovaj svet i koristi svoje načine spasenja.

„Sada ću vam ispričati jednu alegoriju”, rekao je Buda. „Jednom je živeo bogataš, čiju je kuću zahvatio požar. Taj čovek nije bio kod kuće, i, kada se vratio, video je da su njegova deca bila tako zaneta igrom, da nisu primetila vatru i još uvek su bila u kući. Otac je uzviknuo: ‚Izlazite, deco! Izadite iz kuće! Brzo!’ Ali, deca se nisu obazirala na njega.

„Uznemireni otac je ponovo uzviknuo: ‚Deco, evo imam prekrasnih igračaka; izadite iz kuće i uzmite ih!’ Odazivajući se njegovom pozivu ovoga puta, deca su istrčala iz kuće u plamenu.”

Ovaj svet je kuća u plamenu. Ljudi, nesvesni da kuća gori, u opasnosti su da izgore, pa Buda, u svom milosrđu, smišlja načine da ih spase.

Večni i slavljani Buda

2. Buda je rekao: „Ispričaću vam još jednu alegoriju. Bio jednom sin jedinac u bogataša, koji napusti svoj dom i zapade u krajnju bedu.

„Otac otputova daleko u potragu za svojim sinom, ali mu izgubi traga. Učinio je sve što je mogao da nađe sina, ali uzalud.

„Mnogo godina kasnije, njegov sin, sada sušta jad i beda, zaluta blizu mesta gde je živeo njegov otac.

„Otac odmah prepoznade svoga sina i posla svoje sluge da dovedu skitnicu kući; ovaj beše zapanjen veličanstvenim izgledom palate. Uplašio se da ga sluge ne obmanjuju i ne htede da ide s njima. Nije shvatio da je to bio njegov otac.

„Otac ponovo posla svoje sluge da mu ponude nešto novca da postane sluga u domaćinstvu njihovog bogatog gospodara. Sin prihvati ponudu, vratio se s njima očevoj kući i postade sluga.

„Otac ga je postepeno unapređivao, sve dok mu u zaduženje nije dodelio brigu o celom imanju i blagu, ali sin još uvek ne prepozna svog rođenog oca.

Večni i slavljeni Buda

„Otac je bio zadovoljan sinovljevom vernošću, i, kako mu se približio kraj, okupi svoje rođake i prijatelje i reče im: ‚Prijatelji, ovo je moj sin jedinac, sin za kojim sam tragao godinama. Od danas svo moje bogatstvo i imanje pripadaju njemu.’

„Sin bejaše iznenađen očevim priznanjem, i reče: ‚Ne samo da sam našao oca, već je svo ovo blago i imanje sada moje.’ ”

Bogataš iz ove alegorije predstavlja Budu, a odbegli sin, sve ljude. Budino milosrđe nadkriljuje sve ljude, ljubavlju oca prema svome jedincu. U toj svojoj ljubavi, on postiže najbolje načine kako da ih vodi, uči i obogati blagom Prosvetljenja.

3. Baš kao što kiša pada na svo rastinje, tako se i Budino milosrđe pruža nad svim ljudima. I kao što različite biljke imaju različite koristi od iste kiše, tako su i ljudi, različitih priroda i uslova života, na različite načine blagosloveni.

4. Roditelji vole svoju decu, ali svoju ljubav izražavaju izuzetnom nežnošću prema bolesnom detetu.

Budino milosrđe je jednako prema svim ljudima, ali se ispoljava posebnom brižnošću prema onima, koji zbog svog neznanja moraju

Večni i slavljani Buda

da nose teži teret zla i patnje.

Sunce se rađa na istočnom nebu, i razgani tamu sa zemlje, podjednako u svim delovima sveta. Tako i Budino milosrđe okružuje sve ljude, ohrabrujući ih da čine dobro i vodeći ih protiv zla. Tako, On razgani tamu neznanja i vodi ljude do Prosvetljenja.

Buda je otac u svome milosrđu i majka u svojoj brižnoj ljubavi. U svome neznanju i robovanju ovozemaljskim željama, ljudi često delaju sa preteranom žestinom. Buda je takođe žestok, ali iz milosrđa prema svim ljudima. Oni su bespomoćni bez Budinog milosrđa i moraju da prihvate njegove puteve spasenja kao njegova deca.

III

VEČNI BUDA

1. Obični ljudi veruju da je Buda bio rođen kao princ, i da je spoznao put do Prosvetljenosti kao prosjak; u stvari, Buda je uvek postojao, u svetu koji je bez kraja i početka.

Kao Večni Buda, on je poznavao sve ljude i koristio sve načine spasenja.

Večni i slavljeni Buda

Nema lažnosti u Večnoj Darmi koju je Buda širio, jer on poznaje sve stvari na svetu onakve kakve su, i on ih pokazuje svim ljudima.

Zaista je teško shvatiti svet onakvim kakav jeste, jer, iako se čini istinitim, on to nije, iako se čini lažnim, on to nije. Obični ljudi ne mogu spoznati istinu sveta.

Jedino Buda istinski i potpuno poznaje svet onakav kakav jeste i on nikada ne kaže da je istinit ili lažan, dobar ili zao. On jednostavno opisuje svet onakav kakav jeste.

Buda nas uči da: „Svi ljudi treba da neguju korene vrlina, u saglasnosti sa svojom prirodom, svojim delima i svojim verovanjima.” Ovo učenje prevazilazi svaku potvrdu ili negaciju ovoga sveta.

2. Buda ne uči samo svojim rečima, već i svojim životom. Iako je njegov život beskonačan, da bi poučio pohlepne ljude, nužno se služi smrću.

Dok je neki lekar bio na putu, njegova deca su, greškom, popila otrov. Kada se lekar vratio, primetio je da im je zlo i

Večni i slavljani Buda

pripremio im je protivotrov. Deca koja nisu bila teško otrovana prihvatila su lek i ozdravila, ali druga su bila u tako teškom stanju da su odbila da uzmu lek.

Lekar, podstaknut očinskom ljubavlju prema svojoj deci, odlučio se na očajnički korak, da natera decu da se izleče. On im reče: „Moram da otputujem na dug put. Star sam i svaki čas mogu da umrem. Dok sam sa vama, ja mogu da se brinem o vama, ali ako umrem vama će biti sve gore i gore. Ako čujete da sam umro, preklinjem vas da uzmete protivotrov i izlečite se od ovog podmuklog trovanja.” Zatim je otputovao na dug put. Posle nekog vremena, on posla glasnika svojoj deci da ih obavesti o svojoj smrti.

Kada su primila vest, deca su bila duboko potresena očevom smrću i spoznajom da više neće moći da uživaju blagodeti njegove blagonaklone brige. Sećajući se njegovog zahteva pri oprostaju, osećajući se nesrećnim i bespomoćnim, uzela su lek i oporavila se.

Ljudi ne smeju da osuđuju prevaru ovog oca-lekara. Buda je kao taj otac. On, takođe, koristi privid života i smrti, da bi spasao ljude koji su se upleli u svoje robovanje strastima.

TREĆA GLAVA

BUDIN OBLIK I NJEGOVE VRLINE

I

TRI VIDA BUDINOG TELA

1. Nemojte težiti da spoznate Budu prema njegovom obliku ili osobinama, jer ni oblik ni osobine nisu pravi Buda. Buda je sâmo Prosvetljenje. Pravi način da se spozna Buda je kroz shvatanje Prosvetljenja.

Ako neko vidi neke divne Budine oblike, i onda pomisli da poznaje Budu, čini grešku koju bi počinilo neuko oko, jer pravi Buda ne može biti otelotvoren u obliku ili viđen ljudskim očima. Niti ko može da upozna Budu uz pomoć besprekornog opisa njegovih osobina. Nemogućno je opisati njegove osobine ljudskim rečima.

Iako govorimo o njegovom obliku, Večni Buda nema određeni oblik, već se pokazuje u bilo kom obliku. Iako opisujemo njegove osobine, Večni Buda nema određene osobine, već se prikazuje kroz bilo koju, ili, sve najbolje osobine.

Budin oblik i njegove Vrline

Dakle, ako neko razgovetno vidi Budin oblik, ili, ako jasno opaža njegove osobine, a ipak se ne veže za Njegov oblik ili Njegove osobine, taj je sposoban da vidi i spozna Budu.

2. Budino telo je sâmo Prosvetljenje. Ono je uvek bilo i uvek će biti bez oblika i nematerijalno. Ono nije fizičko telo koje se mora prehranjivati jelom. Ono je večno telo, čija je materija Mudrost. Zato Buda ne poseduje ni strah ni bolest; On je večno nepromenjiv.

Zato Buda nikada neće nestati sve dok postoji Prosvetljenje. Prosvetljenje se pojavljuje kao svetlo Mudrosti, koje prenosi ljude u novo stanje života i čini da se rode u Budinom svetu.

Oni koji to shvate, postaju deca Budina; oni čuvaju njegovu učenje, Darmu, poštuju njegovu učenje i prenose ga budućim pokolenjima. Ništa ne može biti čudnovatije od Budine moći.

3. Buda ima trostruko biće. Postoji vid Suštine ili Darma-kaja; postoji vid Mogućnosti ili Samboga-kaja; i postoji vid Ispoljavanja ili Nirmana-kaja.

Budin oblik i njegove Vrline

Darma-kaja je osnova Darne, odnosno, to je sadržina same Istine, U vidu Suštine, Buda nema oblika ni boje, i pošto Buda nema oblika ni boje, On dolazi niotkuda i nikuda ne odlazi. Kao plavo nebo on se nadvija nad svačim, i pošto je on sve, njemu ništa ne nedostaje.

On ne postoji zato što ljudi misle da on postoji, niti on nestaje zato što ga ljudi zaborave. On nije ni pod kakvom prinudom da se pojavi kada su ljudi srećni i zadovoljni, niti je neophodno da nestane kada su ljudi nepažljivi i dokoni. Buda prevazilazi svaki pojmljiv smer ljudskih misli.

Budino telo u ovom vidu ispunjava svaki kutak vasiljene; on doseže svuda, postoji zauvek; bez obzira da li ljudi veruju u njega ili sumnjaju u njegovo postojanje.

4. Samboga-kaja znači da se Budina priroda, kao jedinstvo Milosrđa i Mudrosti, neotelotvoreni duh, manifestuje kroz simbole rađanja i smrti; kroz simbole zavetovanja, obučavanja i otkrivanja njegovog svetog imena, sa ciljem da dovede sve ljude do spasenja.

Budin oblik i njegove Vrline

Milosrđe je Suština ovog tela, i u tom duhu Buda koristi razne zamisli da bi oslobodio one koji su spremni za oslobođenje. Kao što vatra, kada se jednom rasplamsa, ne zamire dok se ne iscrpi gorivo, tako i Budino Milosrđe neće nikada posustati dok se ne iscrpe sve ovozemaljske strasti. I kao što vetar oduva prašinu, tako i Budino Milosrđe u ovom telu rasprši prašinu ljudskih patnji.

Nirmana-kaja znači da se, u nameri da upotpuni oslobođenje Bude-Mogućnosti, Buda pojavio na ovom svetu u telesnom obliku, i pokazao ljudima, svakome prema njegovim mogućnostima i naravi, vidove rođenja, napuštanja ovog sveta i dostizanja Prosvetljenja. Sa ciljem da vodi ljude, Buda u ovom telu koristi sva moguća sredstva, kao što su bolest i smrt.

Prvobitni Budin oblik je Darma-kaja, ali kako se ljudska priroda menja, tako se i Budin oblik različito pojavljuje. Iako se Budin oblik menja u zavisnosti od različitih želja, dela i sposobnosti ljudi, Buda je uslovljen samo istinom Darme.

Iako Buda ima Trostruko biće, njegov duh i cilj su jedinstveni – spas svih ljudi.

U svim situacijama Buda se prikazuje u svoj Svojoj čistoti, pa

Budin oblik i njegove Vrline

ipak to prikazivanje nije sâm Buda, jer Buda nije oblik. Buda ispunjava sve; On čini Prosvetljenje svojim telom i, kao Prosvetljenje pojavljuje se pred svima onima koji su sposobni da spoznaju istinu.

II

BUDINO POJAVLJIVANJE

1. Buda se retko pojavljuje na ovom svetu. Kada se pojavi, on dostiže Prosvetljenje, uvodi Darmu, raskida mrežu sumnji, uklanja draž strasti i njene korene, zatire izvor zla. Niodčega nesmetan, on po volji šeta svetom. Nema uzvišenije stvari od dubokog poštovanja prema Budi.

Buda se pojavljuje u svetu patnji, jer ne može da napusti ljude koji pate. Njegov jedini cilj je da širi Darmu i da blagosilja sve ljude njegovom Istinom.

Vrlo je teško uvesti Darmu u svet ispunjen nepravdom i lažnim uzorima, u svet koji se uzalud bori sa nezajajljivim željama i teškoćama. Buda se suočava sa ovim teškoćama zbog svoje ogromne ljubavi i milosrđa.

Budin oblik i njegove Vrline

2. Buda je dobar prijatelj svim prijateljima. Ako Buda naiđe na čoveka koji pati od teškog tereta ovozemaljskih strasti, on se smiluje i podeli taj teret s njim. Ako naiđe na čoveka koji pati od zabluda, on će raščistiti njegove zablude čistim svetlom njegove mudrosti.

Kao mladunče što uživa u svome životu sa majkom, tako i oni koji su čuli Budino učenje ne žele da ga kasnije napuste, zato što im njegovo učenje donosi sreću.

3. Kada mesec zađe, ljudi kažu da je mesec nestao, a kada mesec izađe, ljudi kažu da se mesec pojavio. U stvari, mesec niti dolazi niti odlazi, već neprekidno svetli na nebu. Buda je upravo kao mesec: Niti se pojavljuje, niti nestaje. Samo, izgleda, da on to čini iz ljubavi prema ljudima, da bi ih poučio.

Ljudi jednu mesečevu menu zovu punim mesecom; a drugu mladim mesecom; u stvari mesec je uvek savršeno okrugao, niti raste niti nestaje. Buda je upravo kao mesec. U očima ljudi Buda može da izgleda različito po pojavi, ali, uistinu, Buda se ne menja.

Mesec se svuda javlja: iznad pretrpanog grada, ili uspavanog sela, planine, reke. Može se videti u dubinama jezera, u vrču vode,

Budin oblik i njegove Vrline

u kapi rose, na rubu lista. I kad čovek hoda stotinama milja, mesec ide s njim. Čoveku se čini da se mesec menja, ali mesec se ne menja. Buda je kao mesec, kada prati ljude na ovome svetu, u svakoj prilici, pokazujući se u različitim oblicima, ali, u svojoj Suštini on se ne menja.

4. Činjenica da se Buda pojavljuje i nestaje može se objasniti uzročnošću: naime, kada su uzroci i uslovi povoljni, Buda se pojavljuje; kada su uzroci i uslovi nepovoljni, Buda, naizgled, nestaje sa ovoga sveta.

Bilo da nestaje ili se pojavljuje, Buda uvek ostaje isti. Poznavajući ovaj princip, ljudi moraju uvek da se drže puta Prosvetljenja i da dostignu Savršenu Mudrost, neometani prividnim promenama u Budinom izgledu, promenama u svetu, ili u toku ljudskih misli.

Već je objašnjeno da Buda nije fizičko telo, već Prosvetljenje. O telu se može misliti kao o boravištu; a zatim, ako je ovo boravište ispunjeno Prosvetljenjem, može se zvati Budom. Zato, ako se iko veže za fizičko telo Bude i oplakuje njegov nestanak, on neće biti u stanju da vidi pravog Budu.

Budin oblik i njegove Vrline

U stvarnosti, prava priroda svih stvari prevazilazi jednostavnu razliku između pojavljivanja i nestanka, dolaska i odlaska, dobroga i zla. Sve stvari su nematerijalne i savršeno istorodne.

Ovakve razlike su prouzrokovane pogrešnom procenom onih koji posmatraju ove pojave. Pravi oblik Bude niti se pojavljuje, niti nestaje.

III

BUDINE VRLINE

1. Buda uživa poštovanje čitavog sveta, zbog svojih pet vrlina: vrhunska sposobnost propovedanja i moć da vodi ljude do sprovođenja njegovog učenja.

Osim toga, osam drugih vrlina omogućuje Budi da daruje blagoslov i sreću ljudima: sposobnost da donese blagodati čovečanstvu sprovodeći svoje učenje; sposobnost da pravilno presudi između dobra i zla, ispravnog i pogrešnog; sposobnost da vodi ljude do Prosvetljenja, učeći ih pravom putu; sposobnost da vodi sve ljude na isti način; sposobnost da čini ono što je sâm rekao; sposobnost da kaže šta je sâm učinio, i čineći tako, da ispuní zavete svog milosrdnog srca.

Budin oblik i njegove Vrline

Meditacijom Buda održava svoj duh mirnim i spokojnim, čini ga da zrači milosrđem, saosećanjem, srećom i smirenošću. On postupa pravično sa svim ljudima, čisteći njihove misli od nečisti i darujući sreću u savršenoj čistoti duha.

2. Buda je otac i majka ljudima ovoga sveta. Šesnaest meseci po rođenju deteta, otac i majka moraju da mu govore detinjim rečima, a zatim ga postepeno uče da govori kao odrasli. Kao i zemaljski roditelji, i Buda najpre brine o ljudima, a zatim ih prepušta da se brinu sami o sebi. On prvo pušta da stvari teku po njihovim željama, a zatim ih odvodi u mirno i sigurno utočište.

Ono što Buda propoveda na svome jeziku, ljudi primaju i prihvataju na svome jeziku, kao da je upravo bilo za njih namenjeno.

Budina mudrost nadmašuje granice ljudske misli; ona se ne može objasniti rečima; ona se samo može nagovestiti kroz alegoriju.

Reku uskomeša galop-konja i trupkanje slonova, uznemiri je pokret riba i kornjača; ali reka teče dalje, čista i neometana takvim tričarijama. Buda je kao velika reka. Ribe i kornjače drugih

Budin oblik i njegove Vrline

učenja plivaju u njegovim dubinama i bore se protiv njegove struje, ali uzalud. Budina Darma teče i dalje, čista i neometana.

3. Budina Mudrost, pošto je savršena, kloni se krajnosti predrasuda i čuva trezvenost koja se rečima ne može opisati. Pošto je Sveznajući, on poznaje misli i osećanja svih ljudi i shvata sve na ovom svetu u trenutku.

Kao što se zvezde na nebu ogledaju u mirnom moru, tako se i ljudske misli, osećanja i okolnosti ogledaju u dubinama Budine Mudrosti. Zato se Buda zove Savršeno Prosvetljeni, Sveznajući.

Budina Mudrost osvežava neplodne ljudske umove, prosvetljuje ih i uči ih značenju ovoga sveta, njegovim uzrocima i posledicama, nastajanjima i nestajanjima. I zaista, bez pomoći Budine Mudrosti, koji bi vid ovoga sveta bio uopšte ljudima shvatljiv?

4. Buda se ne pojavljuje uvek kao Buda. Ponekad se pojavljuje kao ovaploćenje zla, ponekad kao žena, bog, kralj ili državnik; ponekad se pojavljuje u javnoj kući ili kockarnici.

Budin oblik i njegove Vrline

U vreme epidemije on se pojavljuje kao lekar koji leči, a u ratu propoveda trpeljivost i milost za ljude koji pate; onima koji veruju da su stvari večne, on propoveda prolaznost i nepostojanost; onima koji su oholi i sebični, on propoveda poniznost i samopožrtvovanje; onima upletenim u paukovu mrežu ovozemaljskih uživanja, on otkriva bedu ovoga sveta.

Budin zadatak je da pokaže u svim događajima i u svim slučajevima čistu suštinu Darma-kaje (Budine apsolutne prirode); tako Budino milosrđe i saosećajnost zrače iz Darma-kaje u beskrajni život i bezgraničnu svetlost, koji donose spas ljudskom rodu.

5. Svet je kao kuća u plamenu, koja se stalno ruši i obnavlja. Ljudi zbunjeni tamom svog neznanja, gube razum u besu, nezadovoljstvu, ljubomori, predrasudama i ovozemaljskim uživanjima. Oni su kao bebe kojima treba majka; svi neminovno zavise od Budine milosti.

Buda je otac celom svetu; svi ljudi su Budina deca. Buda je najsvetiji od svih svetaca. Svet gori u vatri oronulosti i smrti; svuda samo patnja. Međutim, ljudi, obuzeti uzaludnom potragom za ovozemaljskim uživanjima, nisu dovoljno mudri da to u potpunosti shvate.

Budin oblik i njegove Vrline

Buda je shvatio da je ovaj svet privida, u stvari samo kuća u plamenu, zato ga se odrekao i našao utočište i mir u tihom šumi. Odande, iz svoje velike samilosti, on nam poručuje: „Ovaj svet promena i patnji pripada meni; svi ovi neuki, nesmotreni ljudi su moja deca; ja sam jedini koji ih može spasiti od njihovih zabluda i beda.”

Pošto je Buda veliki kralj Darma, On može da propoveda ljudima onako kako on želi. Buda se pojavljuje na ovom svetu da bi blagoslovio ljude. On propoveda Darmu da bi spasio ljude od patnji, ali su ljudske uši zaglušene pohlepom i oni su nepažljivi.

Ali oni koji slušaju njegovo učenje oslobođeni su zabluda i bede života. „Ljudi ne mogu biti spaseni, ako se oslanjaju na svoju sopstvenu mudrost”, rekao je on, „i kroz veru oni moraju kročiti u moje učenje.” Zato treba slušati Budino učenje i primenjivati ga.